

NNÁ 12.A – Bozsik Yvette: *Tavaszi áldozat*, felkészítő tanár: Krausz Alíz, Szent-Ivány Kinga
PHSZ Berze Színjátsszók – *Lámpagyár*, rendezte: Ákli Krisztián
NNÁ/KIMI 12.B – *Utas és Há*, rendezte: Gyevi-Bíró Eszter

II. Országos Diákszínházi Fesztivál fődíjai

Pécs, 2019. április 26-28.

FŐDÍJ – LEGJOBB ELŐADÁS DÍJA

Kék szekció:

NNÁ/KIMI 12.b Petrezselyem Kékje – Szerb Antal: *Utas és Há*, rendezte: Gyevi-Bíró Eszter
PHSZ BERZE Színjátsszók – *Lámpagyár*, rendezte: Ákli Krisztián

Zöld szekció:

Eck Imre AMI Soltis Stúdió – *Mielőtt meghaltál*, rendezte: Nagy Péter István
VMG/KIMI 11.d – *Pippin*, rendezte: Perényi Balázs, Szalai Ádám

XXX. ORSZÁGOS DIÁKSZÍNJÁTSSZÓ TALÁLKOZÓ és ODE KONFERENCIA

Gyomaendrőd, 2019. április 11-14.

ODE Konferencia

2019. április 11.

A XXX. Országos Diákszínjátsszó Találkozó idén nem csak a diákszínjátsszó előadásoknak adott otthont, hanem az Országos Diákszínjátsszó Egyesület konferenciájának is. A konferencia kezdete előtt dr. Pacsika György, a Gyomaendrődi Járási Hivatal hivatalvezetője köszöntötte a résztvevőket és kívánt jó munkát a város nevében. A konferencia két nagyobb részből állt: a délelőtti folyamán a regionális diákszínjátsszó találkozók lebonyolító szervezetek képviselői számoltak be arról, hogy a saját térségük találkozója hogyan zajlott le, a délután folyamán pedig operatív csoportmunka vette kezdetét.

A dél-alföldi régiót Sárosi Gábor, a nyugat-dunántúlit Balla Richie, a dél-dunántúlit Komlóczy Zoltán, a két észak-alföldi régió közül a nyíregyházi regionális találkozót Demarcsek Zsuzsa, a közép-magyarországi régiót Fekete Anikó, a közép-dunántúlit Darabos Petra képviselte. Két terület nem delegált képviselőt a konferenciára: a másik észak-alföldi régió, azaz Debrecen, valamint az észak-magyarországi régió. Ennek a két régióknak a találkozóiról Tóth Zoltán ODE-elnök számolt be. Az operatív csoportmunka előtt az országos találkozó díszvendége, Keresztúri József igazgató úr örvendeztette meg a résztvevőket történeteivel, amelyek helyenként kísérteties módon emlékeztettek azokra a problémákra, melyekkel 2019-ben is küzd a diákszínjátsszás. A csoportmunka során több kérdéses dolog is felmerült, mint például a jelentkezési lapok részletessége, az országos fesztiválok pénzügyi háttere, a dél-alföldi régióra nevező csoportok alacsony száma és a közép-dunántúli régió megszervezésének körülményei, illetve jövője.

A konferencia rövidege ellenére minőségi időt töltöttek együtt a résztvevők: érdekes és releváns kérdések fogalmazódtak meg, amelyek muníciót adhatnak az éves munkához mindenkinek.

Hornok Máté

Országos Diákszínjátsszó Találkozó – Gyomaendrőd

2019. április 11., csütörtök

Az idei gyomaendrődi Országos Diákszínjátsszó Találkozó egyben az ODE 30 éves születésnapjára ünnepségének első állomása is volt. A jubileumi alkalom négy nap alatt zajlott le, a sok off-program mellett – tréningek, koncertek stb. – 16 különböző előadás színjátsszói kaptak lehetőséget a megmutatkozásra. A színjátsszó csoportok nagy része csütörtökön érkezett a találkozóra, egészen délutánig a szállások elfoglalása, a regisztráció,

illetve a gyomaendrődi Kállai Ferenc Kulturális Központtal való ismerkedés kapta a főszerepet – ez a helyszín vált a XXX. ODT központjává a négy nap alatt.

Este 6 óra környékére egyre több ember gyűlt össze a kulturális központ udvarában, helyiek és diákszínjátsszók egyaránt. Mindenki a megnyitóra, illetve az azután következő *S.Ő.R.* című előadásra érkezett, amely a találkozó első hivatalos programja volt. A megnyitón elmondta köszöntőjét Tóth Zoltán ODE elnök, illetve Toldi Balázs, Gyomaendrőd polgármestere, majd rögtön következett a majdnem két és fél órás előadás, tele humorral a színpadon és jóízű nevetéssel a nézőtéren. Remek hangulatban indult a találkozó.

Ezután a helyszínen tartózkodó körülbelül 200 résztvevő a szervezők vezetésével együtt átvonult Kállai Ferenc szobrához, ahol egy szál virággal leróhattuk tiszteletünket, megemlékezhattünk a színművészről. Külön szépséget adott a ceremóniának Kálid Artúr néhány mondata, aki Kállai Ferenc osztályába járt a főiskolán, s néhány személyes emlékét osztotta meg a résztvevőkkel.

A tartalmas estét Beck Zoltán szerzői estje zárta. A nézőtér tele, sokan halkán dúdolják a dalokat, kellemes hangulatú „egyszálgitáros” koncert. A zenész azon a színpadon énekelt, ahol később a színjátsszók mutatták be az előadásait... Így zárult a XXX. ODT első napja.

2019. április 12., péntek

Padányi Színpad, *Hangok* (Veszprém)

A találkozó pénteki napját Keszte Bálint és Hordós Csaba rendezésében a veszprémiek *Hangok* című előadása nyitja. Sem a játsszók, sem a nézők nincsenek könnyű helyzetben, mivel a sűrű program miatt az előadás reggel 9 órakor kezdődik. Ennek ellenére teltház van, sokaknak csak állóhely marad. Az improvizációkból épült előadás egy éppen tizennyolcadik születésnapját ünneplő lány figurája köré szerveződik. Bepillantást nyerhetünk a családi szülinapi buliba, illetve a lány egy napjába az iskolában. A történetet nagyjából ennyiben össze is foglalhatjuk, ám ez egyáltalán nem baj, ugyanis a játsszók és a rendezők is jobbnál jobb ötletekkel, poénokkal, gegekkel halmozzák el a nézőket. Rövid időn belül rájöhettünk, hogy ami itt történik, az nem a valóság akar lenni, így teljesen hétköznapiak tűnik, amikor felbukkan az iskolában a Miniszterelnök Nő/Né/Asszony vagy akár egy-egy szuperhős is.

A játsszók önazonosan léteznek a színpadon, és végig láthatjuk, hogy amivel foglalkoznak, az igazán fontos számukra, érdekli őket. A korai időpont ellenére a közönség értékelte az előadás humorát, és a szakmai zsűri (Hajós Zsuzsa, Patonay Anita, Keserű Imre) is díjazta.

(Különdíj: a songok kiváló használatáért)

Szókiszóló, *A forgószél* (Mohács)

Antoni Andrea rendezése a mindannyiunk által jól ismert Óz történetet felhasználva kalauzol el bennünket egy álmokkal teli világba. Nem véletlen, hogy a zsűri „*Az álmokhoz való viszonyunk legkomplexebb megfogalmazásáért*” különdíjjal jutalmazta a csoportot. Az előadás gyakran használ narratív technikákat, amellyel segít a nézőnek a történet és a sűrű cselekmény egyértelműsítésében. Az egyik legemlékezetesebb számomra a színpadkép és az eszközök használata. A színpad közepén egy hatalmas üres festővászon található szépen megvilágítva. Erre a vászonra festenek a játsszók, így az előadás végére megszületik egy alkotás.

Szintén figyelemre méltó, hogy a csoportban játsszik két jóval fiatalabb színjátsszó, gyerekszínész. Remek érzés és látvány, ahogy a csoportba teljesen asszimilálódva dolgoznak, a csoport teljes jogú tagjai. Sőt, a találkozó egyik legjobb játékát láthattam a fiatalabb fiútól. Az előadás zárása pedig máig emlékezetes számomra.

HMG-KIMI 11. D, *Ki itt belépsz* (Szentes)

A szentesi HMG-KIMI 11.d előadása *Ki itt belépsz* címmel egy hatalmas vállalás volt a játsszóknak, a rendezőnek és a nézőknek egyaránt. Mindezek ellenére azt láttam, hogy az eredeti célkitűzést maximálisan megvalósították, és a nézők egy elemi szinten ható előadást láthattak.

A rendező (Csapiné Matos Ibolya) elvette a szavakat a játsszóktól, csupán hangeffekteket, nyögéseket, szuszogásokat, sikolyokat használtak, miközben különböző helyzetekbe hozták magukat. Néha nagyon emlékezetes képeket láthattunk, néha ismerős szabályjátékokat ismerhettünk fel az előadásban. Ettől a néha kínzó némaságtól a színpadon az idő különleges módon megváltozott, rendkívül lelassult a játék és gyakran meditatív állapotba tudta hozni a nézőket.

(Különdíj: az emberi testet és az időt radikálisan kezelő színházi nyelv megalkotásáért)

Korányi 9. D, *Asszonyállat* (Nagykálló)

Az előadást Vona Éva rendezte Arany balladák felhasználásával. A különböző szövegek remekül illeszkednek egymáshoz és a balladák alapján megkapjuk azt, amit az előadás címe sugall. A nőiség, az asszonylét, a kegyetlenség, az ösztöni létezés – ez mind megjelenik az előadásban egy különleges színházi nyelvet használva. A néptánc elemi erővel hat a színpadon. Látszik, hogy az összes játsszó érti, szereti, amit csinál, és önazonos azzal. Talán az egyik legnagyobb erénye ez a darabnak, szerethető karakterek jelennek meg és látszik az

őszinte személyesség a színjátszóknál. Ezt a hatást erősíti a népzene és a színpadkép: a plafonról hosszú rongyok lógnak lefelé, amely néha erdőt jelent, máskor csecsemőként használható, akit ringatni kell. Az előadás minden eleme egységes, jól kitalált és egy pillanatra sem kizökkentő vagy stílusidegen.

(Különdíj: a folklórkinccs személyessé tételéért)

Fekete Balázs

Az első szakmai beszélgetésre ebéd előtt került sor. A zsűri három előadásról beszélgetett a résztvevőkkel. Elsőként a Padányi Színpad *Hangok* című produkcióját értékelték, majd következett a Szókiszóló *A forgószél* című előadása, végül pedig a Korányi 9. D. *Asszonyállat* című produkciója. Noha ez volt a találkozó első szakmai beszélgetése, meglepően sokan voltunk a kisteremben, szervezők, játsszók és nézők egyaránt. A kulturális központban a játszóhelyek, a próbatermek és a szakmai beszélgetésekhez elkülönített terek egymáshoz nagyon közel helyezkedtek el, gyakran csak egy ajtó, vagy függöny választotta el őket egymástól, ami egyrészt egy nagyon barátságos és táborszerű fesztiválhelyszín hatását keltette, másrésztől viszont talán kicsit megnehezítette a zsűri dolgát. Különösen, amikor az egyébként átjáróként is funkcionáló terembe elkezdett beszűrődni a következő blokk mozgásos előadásának igen sokrétű zenei hanganyaga. (Bár a zsűri a helyzetet minden zökkenő nélkül megoldotta, azért az ajtókhöz közelebb ülők közül néhányan időnként jobban mentek a zene ritmusával, mint a magvas gondolatokkal – ez az ütemes fejbőlintásokból jól látható volt.)

Közvetlen, jó hangulatú beszélgetésen vehettünk részt, három nagyon különböző csoportot ismerhettünk meg. A beszélgetés néhány pontján ráadásul valóban párbeszéd tudott kialakulni, a csoportvezetők és a játsszók is nagy kedvvel válaszoltak a nekik feltett kérdésekre, sőt, olykor-olykor még vitába is szálltak a zsűrivel. (Heves szócsatákról persze túlzás lenne beszélni, de mindenképpen üdítő volt ez a leheletnyi ellentmondás, a pillanatnyi egyet nem értés.)

NNÁ-KIMI 12.b – *Az utolsó tánc Vladdal* (Budapest)

A szakmai beszélgetés (és az ebéd) után a Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium 12.b osztályának *Az utolsó tánc Vladdal* című előadása következett, Gyevi-Bíró Eszter rendezésében. „*Hangsúlyosan vámpírista mozgás-előadás...*” olvashattuk az applikációban a csapat bemutatkozóját, s valóban, az előadás súlyos is volt, meg vámpírista is, és nagy valószínűséggel a valaha volt egyik legjobb előadáskezdés díja is megillette volna. A téma lehetőséget adott arra, hogy egy furcsa, vérszomjas világon keresztül mutassák be a játsszók a szerelmet, a ragaszkodást, a másakra való rátelepedést. Pontos és jó ritmusú volt a darab, az egyszer-kétszer felmerülő technikai bonyodalmakat leszámítva a fények, a zene és a játsszók teljes összhangban léteztek. Fantasztikus volt a hanganyag is, sokszínű, sokszor meglepő zenei választásokat hallhattunk. De nem csak a zenében, a mozgásban is ezer féle dolgot láttunk. A gyönyörű kontaktok között első látásra teljesen oda nem illő show-szerű koreográfiák, fizikai színházi formák is elő-előfordultak, a teljes kavardásból pedig a végére valami nagyon sajátos, nagyon jóleső egység jött létre.

Az előadás legnagyobb érdeme azonban minden kétséget kizáróan a humor. Ez az előadás játszott a nézőivel, provokált, és a szó legnemesebb értelmében szórakoztatott. A találkozó számtalan maradandó élménye közül az egyik, ahogy *Vlad* csapata, kezükben a teljes biológia szertárral táncolnak, hatalmas vigyorral, felszabadultan a Bee Gees *Stayin' Alive*-jára. És a közönség velük együtt ropja – ülve.

(Különdíj: a szerelem határtalanságának érzéki megjelenítéséért)

PHWI csoport – *Nagyi, hogy volt?* (Budapest)

A következő előadás a Pesthidegkúti Waldorf Iskola *Nagyi, hogy volt?* című darabja volt, melynek rendezője Kiss Péter. A csapat Mándy Iván *Az ördög konyhája* című 1965-ös regénye alapján dolgozott, témájuk a hatvanas évek, nagyszüleink ifjúkora volt. Az előadást a Kállai Ferenc Kulturális Központ nagyszínpadán tekinthettük meg, ami – főleg egy prózai előadás esetében – nagy kihívás beszédtechnikailag, de a játsszók könnyedén vették ezt az akadályt. A színpadon egy kanapé, azon egy kötögető nagymama. Emberek körülötte jobbra is, balra is, de a lényeg minden kétséget kizáróan a nagyi. Majd megérkezik az unoka, kezében mikrofonnal és kezdetét veszi a musical, mindenki táncol, énekel, még a nagyi is ropja, a közönség soraiban is sokan dúdolnak, tapsolnak, elindul az előadás. Kicsit olyan volt az egész, mintha tényleg visszarepültünk volna a hatvanas évekbe. A jelmezek, a játéktípus, a poénok és a szóhasználat is egy kicsit poros, de azért kedves, szerethető. Mindent belengett valami furcsa, avittos báj, a régi filmekre jellemző kedves együgyűség. Nagyszerű egyéni alakításokban is bővelkedett az előadás, s ahol esetleg a szöveg kevésbé lett volna izgalmas, ott a játsszók töltötték meg élettel a darabot, így biztosítva remek szórakozást a nézőtérre ülő sokaságnak.

(Különdíj: a dadaista retró műfajának megteremtéséért)

HMG-KIMI 10.D – Csonka Dekameron (Szentes)

A következő előadás a szentesi Horváth Mihály Gimnázium és Keleti István Művészeti Iskola 10. d osztályának Csonka Dekameron, avagy a „törvény szövedéke mindig fölfeslik valahol” című műve volt. A darab rendezői Szurmik Zoltán és Sikó Koppány Sebestyén, az előadás Boccaccio Dekameron és Jaroslav Hašek hasonló című műve alapján készült. A téma a digitális társadalom, a digitális eszközökhöz való ragaszkodásunk, és az azoktól való megválás nehézsége. „Mi történik, ha tíz napra kivonulunk a virtuális világból?” – teszik fel a nagyon is aktuális kérdést a HMG diákjai. Az előadás célja azonban nem az, hogy igazságot tegyen. Egy határozott kérdésből indul ki, amire bár keres, nem talál választ, s ez nem is baj. Sokféle színházi technikát alkalmaz a csoport a különböző jelenetekben, sokféle színpadi fogalmazásmódot ismerünk meg, s ettől lesz az egész előadás igazán izgalmas. Színes fények, zenei sokszínűség, erős karakterek és még erősebb csoportjelenetek váltják egymást, a darab közepe táján mintha el is rugaszkodnánk az alapkérdéstől, belekerülünk egy asszociáció tengerbe, amiből aztán valahogy mégis visszatálunk az eredeti téma felvetéshez. Igazi közösségi alkotás ez, amiből ki-kitűnnek arcok, ötletek, egy-egy pillanat, de utólag csak arra emlékszünk, hogy valami történt velünk és a színpadon levőkkel együtt, egy kis időre részesei lehettünk egy ötletgazdag, kreatívan fogalmazó csapatnak mi magunk is.

(Különdíj: a legszuggesztívebb vokális megnyilvánulásokért)

ZIG-KIMI – Tengerjáró a zöld kékségben (Miskolc)

Vacsora után a miskolci Zrínyi Ilona Gimnázium és Keleti István Művészeti Iskola tizenegyedik osztályának Tengerjáró a zöld kékségben című előadására került sor (rendezők: Dr. Lukácsné Eisner Éva és Lukács Ákos Gyula). Az elmúlt néhány évben mintha megsokasodtak volna a különböző népek mondavilágát feldolgozó diákszínjátászó előadások, s ez alkalommal újra bebizonyosodott, hogy nem ok nélkül. A miskolci csoport ír mondákból állította össze előadását, mely a hatalom és az egyén viszonyáról, a döntések nehézségéről szólt. Bár a darab színházi értelemben is nagyon izgalmas, a legmegkapóbb a játsszók összehangoltsága volt. Együtt rezdültek, mozogtak, ritmusban, tempóban nem lehetett kivetnivalót találni. Lenyűgöző volt a darab zenei világa, a ritmussal és effektekkel megteremtett helyszínek és aktusok, mint például az evezés (ami ráadásul vizuálisan is nagyon jól nézett ki), és a ritmusból való kizökkenés humorával való játék. A diákok nagy kedvvel, bátran játszottak, mindenki megmutatta magát, minden arc megjegyezhető volt, mert a tömegjelenetek során is karakterben maradtak, így mindig volt kit figyelni. A történetmesélésnek és a közösségi színházcsinálásnak egészen magas szintjét láthattuk.

(Különdíj: az első erejű XXI. századi ősmonda megalkotásáért)

Zsöllye – Hullám (Nyíregyháza)

Csütörtökön az utolsó előtti előadás a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Zsöllye színjátsszókörének Hullám című előadása volt, Mendler Mónika rendezésében. A darab Tasnádi István Harmadik hullám című drámáját dolgozza fel, mely az autokrácia és demokrácia kérdéseivel foglalkozik, iskolai szituációba ágyazva. Az előadás sok vitát eredményezett, volt, akit felhábortott, volt, akit lenyűgözött, mindenképpen erősen hatott a nézők nagy részére. A játsszók hihetetlen pontossággal játszottak, értették, amiről beszélnek, ami – főleg ebben az előadásban – a legfontosabb. Az is lényeges, hogy erre az előadásra az országos diákszínjátászó találkozó keretei között került sor, hiszen társadalmilag rendkívül aktuális kérdésről beszél, és szerintem nagyon fontos, hogy jelen helyzetben diákok beszéltek diákoknak, hogy ők érezték fontosnak ezt a témát, és így talán közvetlenebb módon tudták azt közvetíteni kortársaik felé. Érdekelt volna, hogy a diák nézőkre milyen hatást tett az előadás, vajon ők is olyan jól és hosszan vitáztak-e utána, mint ahogy a felnőttek tették. A téma fontossága mellett kiemelném a színészi játékot is, mind a tanárokat, mind az osztály tagjait alakító játsszók egytől-egyig érzéssel, profin játszottak, erős színházi pillanatokot tudtak teremteni.

(Különdíj: az elkötelezett társadalmi felelősségvállalásért és hiteles színészi játékért)

Darabos Petra

2019. április 13., szombat

NLG Társulat – Pár-baj (Szombathely)

Az NLG társulat Pár-baj néven futó előadása Dragomán György A fehér király című regényét vette alapul. Az eredeti mű néhány részletét emelte ki a csoport, nagy hangsúlyt fektettek a történet íveinek, és csúcspontjainak kidolgozására, ezt a fesztivál végén a zsűri egy különdíjjal is jutalmazta (A történet hangsúlyainak megtalálásáért, a stílus következetes végigviteléért.). Az előadás, a regény első pár fejezetét dolgozza fel, itt ismerjük meg igazán a háttérét, jellemét, közegét a főszereplő kisfiúnak. Az előadás első pillanataiban nem sejtjük, hogy mi az eredeti mű, amely alapján dolgozott a csoport, ekkor csak egy erős szocialista „paródiát”, kritikát látunk. A játsszók masíroznak, sípszóra mozdulnak és úttörődalokat fújnak, ez megteremt az alaphangulatot, egyből atmoszférát teremt, megismerjük a karakterek környezetét. Az előadás folyamán rendszerint visszatérő elemek

a labdák, a mindenki által jól ismert pöttyös gumilabda mindig más és más szerepben tér vissza, hol valós labda, hol puska, hol tulipán. A csoport nem használ sok díszletet, főképp csak zsámolyok és labdák vannak a térben, az egész egy nyolcvanas évekbeli tornateremre emlékeztet, ezt segíti a nézőtér elrendezése is. A csoport és Németh Andrea (csoportvezető) főleg a főszereplő kisfiú fejlődését élezte ki, mégsem egy totálisan karakterközpontú előadásról van szó, mivel sok játzó volt és kevés szerep, ezért folyamatosan váltakoztak a szereplők, nem volt „egy” főszereplője, mégis végig lehetett követni a kisfiú történetét. Az előadás végén minden játzó azonosult a fiúval és szembenézett a körülötte élő világgal, a nézők, akik eddig falai voltak ennek a kapszulának, most azon kapták magukat, hogy nem ők néznek, hanem őket nézik. A záró kép, a kitekintéssel hosszan kitartott és nagyon fegyelmezett volt.

A majorból – Sokgyerek, Nagyház (Budapest)

Farkas Atilla (rendező) és csoportja hosszas előkészületek után kezdett csak bele a munkába. Felmérést készítettek az utca emberével arról, hogy mit gondol az álmokról, voltak-e álmai, teljesült-e valamelyik. A játzók mind egy-egy, a felmérésben résztvevő felnőttet alakítottak, a szerepek épp oly gyorsan váltakoztak, mint a korosztályok vagy a nemi szerepek. Az előadás annyira sokszínű lett, amennyire sokrétű az embersereg, akik részt vettek a felmérésben. A nézőtér mindenki riporternek érezhette magát, hisz rengeteg olyan pillanat volt, amikor egy-egy karakter szemben ülve a közönséggel válaszolt, a nézők által nem hallott kérdésekre, ami azt a hatást keltette, mintha a néző kérdezte volna. A központi szál, az álmok pontosan összekötöttek mindent, gyönyörű életutak, jellemek életek rajzolódta ki előttünk. A mélység mellett nagy szerepet kapott a humor is, az előadás tele van komikummal, és ezzel nagyon jól bánik, tartja az egyensúlyt a komoly témák, és nevetségessé tett helyzetek között. A rengeteg álmodozó között felfedezhetünk egy másik kapcsolatot is: minden karakternek köze van valahogy Párizshoz, mind eljutnak valahogy oda, és természetesen találkoznak is egymással. Az a pont, amikor a tucatnyi magyar találkozik Párizsban, nem azt a célt szolgálja, hogy összekösse ezeket a karaktereket, és innentől a közös történetüket mesélje el. Ez a pont megmutatja, hogy mindenkinek lehetnek beteljesült álmai, meg persze azt is, hogy mennyire nevetségesen tudunk viselkedni külföldön. A rengeteg felvillantott karakter külön- külön is mind érdekes, de így egyben áll össze igazán, látszik, hogy a játék célja a teljes egyenlőség megmutatása, mindenki álmodik, vágyik valamire, legyen az ember elkeseredett hatvanéves nyugdíjas néni, vagy ereje teljében lévő fiatal üzletember

(Különdíj: az elmélyült szociológiai háttérmunkából való építkezésért)

TesserAct – Az öreg hölgy látogatása (Győr)

A svájci író tragikomédiája nagyon nehéz témát bont ki: „Mi történik, ha sérül az emberi méltóság?” Dürrenmatt 1956-ban írta *Az öreg hölgy látogatása*-t, amikor ez a téma központi kérdés volt az emberek mindennapjaiban. Ma ugyancsak rengeteg embert foglalkoztat ez a téma, a találkozó is több olyan előadást láthattunk, melyek ezt járták körbe. A TesserAct társulat és Horváth Dóra csoportvezető megérdemelten kapta meg *A groteszk játékmóddal való bátor kísérletezésért* járó különdíjat. Már az első pillanatban lehetett érezni, hogy nem mindennapi előadást fogunk látni. Még a sötétben halljuk egy érkező vonat hangját, de nem bejátszás, hanem a szereplők adják ki a hangot, innentől kezdve folyamatosan biztosak lehetünk abban, hogy semmi sem az, aminek először látszik. Az előadással talán kicsit nagy fába vágta a fejszéküket az alkotók, hiszen egy hosszú és sokszereplős (idősebb karakterek!) dráma, és nem egy könnyen fogyasztható mű. Az előadás rengeteg értékes, frappáns megoldással operál, például a két „fegyverhordozó”, „tróncipelő” Toby és Roby minden alkalommal a fejük fölött cipelik Claire-t, és akárhányszor parancsot kapnak, csak annyit mondanak: Yes, Mom!, Ez visszatérő humorforrása az előadásnak. Vannak még felettébb különös karakterek, mint Koby és Loby, a vakok, akik úgy néztek ki, mint két eltévedt pokémon. A kigurumi pizsamában mászkáló játzóik igazán abszurd és humoros foltjai az előadásnak, mégsem tudunk teljes szívből örülni nekik, hisz hiába nevetünk rajtuk, ha nem értjük, amit mondanak – sajnos a beszédtechnika és az érthetőség rovására ment a furcsa hangzás. A csoport nem használt díszletelemeket, inkább a stilizáció mellett vokszolt. Többször is előkerülnek a ruhák, mint különböző jelzések. Van, hogy ruhákkal dobálják meg Illt, jelezve a köpködő, mutogató pletykákat, máskor pedig egy ruhából készült hatalmas ugrókötelet lengettnek Ill körül, így kényszerítik ugrásra, miközben a szavaikkal megpróbálják nyugtatgatni. A ruhák és minden stilizáció újabb, mélyebb réteget nyit meg. Az előadás kissé túllépte a kellő időtartamot, a végére a játzók és a közönség is egyaránt elfáradt, mégis az utolsó pillanatig kíváncsi volt mindenki, hogy mi lesz a történet vége.

Danka Márta Mária

The Crew – Bárka (Budapest)

A csoport William Golding *A legyek Ura* című művéből dolgozva hozta létre saját világát. Bár az előadás elején már minden néző körülbelül tudja, hová vezethet az alapszituációban rejlő konfliktus, az odáig való

eljutás izgalmát mégsem veszik el. A Bárkában egy, a hétköznapi valóságból elmenekült fiatalokból álló csoport viszonyainak alakulását követhetjük. Az alakulás alatt pedig szétbomlást, egymás ellen fordulást és a másik elnyomását lehet érteni. „Tizenöt fiatal bárkát épít, hogy elhagyja a világot és végre úgy élhessenek, ahogy mindig is akartak.” – írják az alkotók. Kiderül azonban, hogy szükségszerűen és megállíthatatlanul ugyanazt a világot kezdik építeni, amelyből maguk is menekülni akartak. A személyre szabott szerepek és a rögtönzésekből született párbeszéd leggyakrabban olyan természetes játékmódot eredményeznek, ami képes behúzni a nézőt és elfelejteti az előre megjósolható végkifejletet. A bárka letisztult terét a játékosok hozzák létre az előadás kezdetén, ennek a mozzanatnak a jelentősége pedig egészen a darab végéig rejtve marad. A játékosok ugyanis kettős szerepben léteznek: a bárkán lévő gyerekek és az azokat megformáló darabbéli színjátszók szerepében. A játékosok létbe való kilépés csak a fiktív szituáció végletekig járatása után történik meg, egyedi állásfoglalásként. Ezt a „színház a színházban” eszközt az évben többször, különböző kontextusban láthattuk, ennyire indokoltnak és a játékosok által is hitelesen megformáltnak azonban csak nagyon ritkán.

(Különdíj: az elkötelezett közéleti felelősségvállalás személyessé tételéért)

Kerekasztal Színjátszó Csoport – A Délibábok Hőse (Budapest)

A *Délbábok Hőse* egy igazán különleges első előadás a Kerekasztal Színjátszó Csoporttól. Emlékeim szerint én még nem láttam színjátszókat ennél őszintébben és önazonosabban működni a színpadon. Az előadás talán legnagyobb érdeme – pedagógiai és színházi szempontból – pedig éppen ez az őszinteség. A karakterek minden problémája, szava és gesztusa saját, az adott játékosból építkező még akkor is, amikor egy idős néni játékos fiatal lányt látunk. Az alig félórás előadás során gyors egymástutánban tapasztalunk mély meghatódást és önfeledt nevetést. Ezek az elkoptatott szavak azonban magyarázatra szorulnak. Nem „jó viccekről” és „szép pillanatokról” van ugyanis szó. Ez a nevetés és meghatódás inkább arra hasonlít, amikor a szülő rosszködni látja saját négyéves gyermekét. Különös az, hogy ezt az érzelmi kötődést a darab néhány perc alatt képes kialakítani. Ebben pedig nincsenek magukra hagyva a játékosok. Az előadás pillanatában megszülető háttér Ungvári Sára és Petrik Sára közösen, írásvetítővel hozzák létre, ez pedig olyan mértékben támogatja meg a történetet, hogy az első felbukkanásakor a darab központi szervezőelemévé válik. Az alig néhány eszközzel megteremtett színpadképek esztétikai értékük mellett olykor még humorral is szolgálnak. Ez a letisztultság pedig teljesen összhangban van a játékosok lecsupaszított, maníroktól mentes, őszinte játékmódjával. Mindezek hatására az előadás után egy kíváncsiság fogalmazódhat meg a nézőkben: hogy a csoporttal és az általuk nyújtott élménnyel még évekig találkozhatunk a fesztiválokon.

(Különdíj: az önazonos színpadi jelenlétéért és a legjobban működő metaforáért)

Duhajkodály – TEHETSÉG (Pécs)

A pécsi fiatalok előadása a tehetség témakörét járta körül saját, hétköznapi élethelyzeteiken keresztül. Az előadás humora a nézőtér jelentős részét vitte magával. A humor ugyanis átjárta az egész darabot annak ellenére (vagy éppen azért), hogy sokszor a felszín alatt tragikus emberi létállapotokat mutatott meg. Az előadás során a játékosok a játék élvezete mellett olykor megmutatkozik a saját lélekállapot kijátszására tett kísérlet is. Olykor az az érzésem támadt, hogy az adott jelenet talán nem is nekem, nézőnek, hanem magának a csoportnak szól, én csupán kívülről megfigyelhetem azt. Az előadás folyamából való kikökenést azonban nem tartom általánosnak, a nézőtér leggyakrabban az általam befelé irányuló tartott jelenetek humorával és gondolatosságával is gond nélkül tudott haladni.

(Különdíj: a vidám „levegő akrobaták” tehetségéért)

Adyák 10 – Kalitka keresi madarát (Debrecen)

Fesztiválzárónak legalább annyira hálátlan feladat lenni, mint nyitónak. Az Adyák10 előadása azonban felépítéséből és hangulatából adódóan jónak bizonyult erre a szerepre. A diákok által színre vitt jelenetek háromnegyedét sokszor láthattuk színpadon az utóbbi években. A már ismerős Metadolce, Plazma, Átváltozás (stb.) szövegeket Bakota Árpád egyszerű elemekkel dolgozó, kreatív rendezésében a diákok hatalmas játékkedvvel vitték színre, mindig pontosan érte azok gondolatosságát. A mainstreamnek számító szöveget pedig mainstream zenék tűzdelték (elég csak a Punnany Massif *Elvezd* című dalára gondolnunk), amik a közönség soraiban olykor koncerthez hasonló hangulatot eredményeztek. Jó érzés volt látni, ahogyan a diákközönség az első találkozás csodálkozásával nevet a fent említett szövegeken, a csoportvezetők pedig mosollyal az arcukon szinte kívülről mondják azokat. A játékosok egymásra hangoltsága pedig akkor mutatkozott meg leginkább, amikor a fináléhoz közeledve az elektromos zongora nem szólalt meg, ám ez egy percre sem zökkentette ki őket, sőt, a problémát a nézők közül sokan valószínűleg észre sem vették.

(Különdíj: az oktatási rendszer átütő kritikájáért és a kortárs szövegek beépítéséért)

Keszte Bálint

TAVASZI ÁLDOZAT

Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium, Budapest, 12. A osztály
Bozók Yvette koreográfiája Krausz Aliz és Szent-Iványi Kinga rendezésében

A HAJNALOK ITT CSENDESEK

Adyák 12, Debrecen
Rendező: O. Szabó Soma

Cseri László felvételei

